

Svar på Minna Räsänens och Jari Sainios samt 41 andra ledamöters motion om effektivare samordning och övervakning av grävarbeten på gatorna i Vanda

VD/7859/00.02.00.03/2024

TeA/AK/HW/JI/JA/KV/JT/MT/JK/EA

Minna Räsänen och **Jari Sainio** samt 41 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”I Vanda, i synnerhet i småhusområdena, har det under de senaste åren utförts många grävarbeten i gatunätet och kommunaltekniken. Dessa projekt orsakar ofta betydande olägenheter för invånarna och trafiken. Problemet är framför allt att samma gator på kort tid öppnas upprepade gånger på grund av olika projekt, vilket försämrar gatornas skick, ökar kostnaderna och försvårar invånarnas vardag.

Problem med återkommande grävarbeten. Det är viktigt att utveckla stadens infrastruktur, men återkommande grävarbeten på samma plats leder ofta till onödiga störningar. De grävarbeten som utförs vid olika tidpunkter t.ex. för vattenledningar, elkablar, avloppsledningar och allt oftare också av olika fiberoptiska företag ger upphov till följande problem:

- Trafikstockningar och försämrade trafikförbindelser
- Gatorna är i sämre skick till följd av upprepade öppningar
- Invånarnas vardag försvåras, särskilt för familjer och äldre på grund av försämrade trafikförbindelser

Vi föreslår följande åtgärder för att utveckla övervakningen och samordningen av grävarbetena:

1. Centraliserat samordningssystem för grävarbetena som staden skapar

Staden ska utveckla ett system där alla planer och tidtabeller för grävarbetena registreras. Detta möjliggör en effektiv samordning av olika projekt. Med hjälp av systemet kan man säkerställa att samma gata endast öppnas en gång vid behov.

2. Intensifierat samarbete mellan entreprenörer

Stadens olika verksamhetsområden, utomstående entreprenörer och fiberoptiska bolag ska samarbeta för att undvika överlappande grävarbeten i samma områden. Staden ska i sina tillståndprocesser kräva att entreprenörerna gör konsekvensbedömningar av eventuella problem och planer för att förhindra dem.

3. Tydliga tidtabeller och förutsägbarhet

Tidsgränserna för grävarbetena ska fastställas noggrant och vid planeringen av projekten ska det säkerställas att alla arbeten som planeras för samma område genomförs så enhetligt som möjligt.

4. Effektivare övervakning och kvalitetskriterier

Staden ska se till att grävarbetena övervakas effektivt i alla skeden av ett projekt. Alla projekt ska från början till slut förverkligas under stadens övervakning för att säkerställa att arbetet genomförs högklassigt och merkostnader som orsakas av fel minskas. Bristfälligt genomförda eller bristfälligt övervakade grävarbeten kan leda till reparationsbehov som belastar stadens budget och orsakar ytterligare olägenheter för invånarna.

5. Förbättrad kommunikation och invånarinformation

Staden ska informera invånarna om grävarbetena tydligt och i god tid. Invånarna ska erbjudas heltäckande information om arbetenas tidtabell, konsekvenser och framskridande.

De fullmäktigeledamöter som undertecknat denna fullmäktigemotion föreslår att staden utvecklar omfattande åtgärder för att minimera de olägenheter som grävarbetena orsakar och förlänga gatornas livscykel. Bättre samordning och övervakning kommer inte bara att förbättra invånarnas livskvalitet, utan på lång sikt också minska kostnaderna för staden.”

Stadsfullmäktige 18.11.2024 § 23

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Minna Räsänens och Jari Sainios samt 41 andra ledamöters motion om effektivare samordning och övervakning av grävarbeten på gatorna i Vanda

Serviceområdet för gator och parker inom stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

1. Centraliserat samordningssystem för grävarbetena som staden skapar

Enligt lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978) ska en anmälan lämnas in till kommunen om arbete som utförs på en gata eller i ett annat allmänt område. Denna så kallade grävanmälan lämnas i Vanda in för behandling via e-tjänsten Lupapiste.

Från Lupapiste har det gjorts en integration till MATTI, Vanda stads datasystem för markanvändning, genom vilket bl.a. geodatamaterial i anslutning till grävprojekt fås in i stadens kartservice. Lupapiste och MATTI fungerar som arbetsredskap för sakkunniga och övervakare inom stadens tillståndsservice och effektiviserar samordningen av arbetena.

2. Intensifierat samarbete mellan entreprenörer

Staden kan inte inom ramen för den gällande lagstiftningen tvinga entreprenörer att genomföra sina projekt som gemensamma grävarbeten, även om detta starkt uppmuntras. Lagen om samförläggning och samutnyttjande av nätinfrastuktur (276/2016) beaktar dock i sin nuvarande form i praktiken inte kommunen som part i samförläggningen.

Nätaktörer ska i god tid lämna in sina byggplaner till Traficoms tjänst Nätverksinformationspunkten, vars syfte är att sprida information till andra som planerar byggande. Denna skyldighet som baseras på lagen om samförläggning iakttas dock än så länge dåligt (Traficoms nyhet 21.10.2024). Ur operatörernas synvinkel orsakar svårigheterna med att samordna tidtabeller och affärshemligheter inom verksamheten problem vid organiseringen av gemensamma grävarbeten.

3. Tydliga tidtabeller och förutsägbarhet

Entreprenören är skyldig att i samband med sin grävanmälan fastställa hur lång tid arbetet tar. Staden tar ut en skälig avgift på basis av tid, områdets omfattning och hur centralt området är för tillfällig användning av området som byggplats, om området avgränsas från allmänheten.

De största utmaningarna när det gäller att färdigställa gatuarbetena är i allmänhet återställande av områden som skadats till följd av arbetena. Asfaltering beställs i praktiken alltid som underentreprenad och då kan arbetet fördröjas till exempel på grund av problem med tillgången till material eller att underentreprenören har långa arbetsköer.

4. Effektivare övervakning och kvalitetskriterier

I Vanda pågår samtidigt i genomsnitt flera hundra grävprojekt av olika storlek som befinner sig i olika faser. Stadsmiljöns verksamhetsområde har inte möjlighet att anvisa personal för fortlöpande tillsyn över dessa projekt, vilket innebär att entreprenören har ett betydande ansvar för att organisera och övervaka sina egna arbeten i enlighet med anvisningar och bestämmelser.

De egna tillståndsövervakarna vid stadens serviceområde för gator och parker sköter i första hand inlednings- och slutsyner i anslutning till grävprojekt i allmänna områden och i anslutning till dessa dokumenterar och vid behov bestämmer man om att åtgärda brister som uppdagats i allmänna områden. Dessutom ingriper övervakarna bland annat i brister som upptäckts under arbetets gång till exempel utifrån kommuninvånarnas respons via responstjänsten.

Serviceområdet för gator och parker har i slutet av 2024 också börjat ta asfaltprover i synnerhet vid större arbetsobjekt, med hjälp av vilka man kan bekräfta att återställandet följer anvisningarna. Även andra tekniska lösningar för att utöka övervakningen utreds aktivt.

Man har inte separat undersökt eller kartlagt reparationsskulder som uppstår för allmänna områden på grund av olika grävprojekt och andra gatuarbeten. Den som beställer ett grävprojekt och entreprenören svarar dock fullt ut för att åtgärda, dvs. reparera, skador som orsakats av grävprojekt samt för kostnaderna för arbetet. Återställandet medför således inte direkt några betydande extra kostnader för staden.

I huvudstadsregionen behandlas frågor som gäller utförandet av gatuarbeten av utvecklingsarbetsgruppen för Helsingfors, Esbo, Grankulla och Vanda som i samarbete med Finlands kommuntekniska förening ansvarar bl.a. för uppdateringen av huvudstadsregionens gemensamma gatuarbetsanvisning samt för den riksomfattande vidareutvecklingen av gatuarbetsutbildningen.

5. Förbättrad kommunikation och invånarinformation

Ansvaret för kommunikationen ligger i första hand hos de entreprenörer som ansvarar för grävarbetet och hos de operatörer m.fl. som har beställt arbetet, men också stadsmiljöns verksamhetsområde strävar för sin del efter att förbättra kommunikationen.

Stadsstyrelsen 18.6.2025 § 32

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge ledamöterna Minna Räsänen och Jari Sainio och de 41 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med stadsmiljöns verksamhetsområdes förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 11.8.2025 § 42

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge ledamöterna Minna Räsänen och Jari Sainio och de 41 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med stadsmiljöns verksamhetsområdes förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att återförvisa ärendet för beredning.

Bilaga:

- Minna Räsänens och Jari Sainios samt 41 andra ledamöters motion om effektivare samordning och övervakning av grävarbeten på gatorna i Vanda

Verkställighet: Juridiska ärenden och beslutsberedning, förslag till fullmäktige

Anvisningar för sökande av ändring: 3.1 Förbud mot att begära omprövning och anföra besvär

Närmare information:

Henry Westlin, stadsingenjör, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Serviceområdet för gator och parker inom stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Teamet för tillståndsservice inom serviceområdet för gator och parker har efter att fullmäktigemotionen lämnats in granskat sina tillståndsvillkor för arbeten på gatu- och parkområden.

I fortsättningen ska det i villkoren för placeringstillstånd betonas att samarbetsmöjligheter utreds innan arbetena inleds, så att onödiga upprepade grävningar i samma område undviks. I villkoren för arbetstillstånd ska det i fortsättningen betonas att de boende inom projektets påverkningsområde, liksom de som rör sig inom arbetsområdet, får aktuell information och tydlig vägledning.

Till villkoren för placerings- och grävningstillstånd fogas följande punkt:

Den som inleder projektet är skyldig att före arbetets början utreda möjligheterna till samförläggning med andra aktörer som utför grävningsarbeten i området, och i möjligaste mån genomföra arbetena som gemensam grävning.

Till villkoren för grävningarbeten fogas följande punkt:

Entreprenören är skyldig att i förväg ge information till de fastigheter som påverkas av projektet innan grävningsarbetena inleds. I meddelandet ska anges arbetets syfte, beräknat inlednings- och slutdatum samt kontaktuppgifter till arbetsplatsen eller den ansvariga personen. Informationen kan

även lämnas genom tillfälliga arbetsplatsskyltar som sätts upp i båda ändarna av de gator som berörs av arbetet, under förutsättning att skyltarna innehåller de ovan nämnda uppgifterna.

Om arbetet orsakar en betydande tillfällig olägenhet för en fastighet, till exempel att infarten blockeras, är entreprenören skyldig att i god tid före arbetets början informera den berörda fastigheten om den kommande olägenheten.

Om en gata stängs av ska de fastigheter som berörs av avstängningen informeras.

Syftet med EU:s gigabitförordning (GIA) är att förbättra tillgängligheten till snabba dataförbindelser så att gigabitanslutningar finns tillgängliga i hela EU senast 2030. Genom förordningen vill man dessutom harmonisera reglerna för samförläggning och samutnyttjande av infrastruktur samt att förenkla bland annat tillståndsförfaranden. Traficom bereder för närvarande tekniska lösningar kopplade till gigabitförordningen i samarbete med kommunerna och med de aktörer som placerar samhällstekniska anläggningar. Stadsmiljöns verksamhetsområde i Vanda följer och deltar i utvecklingsarbetet för att undvika onödiga och överlappande system.

Prislistan för allmänna områden ses över med avseende på avgifter för handläggning av placeringstillstånd, för placering av samhällstekniska anläggningar samt för övervakning av gatuarbeten.

Tillståndsservicen har samarbetat med poliskoordinatören vid Vanda stads säkerhetsteam i frågor som rör arbete på gatuområden och övervakning av dessa arbeten. Tillståndsservicen har tillsammans med polisinspektionen i Östra Nyland planerat att ordna gemensamma övervakningsdagar under 2026.

Den av fullmäktige föreslagna förstärkningen av övervakningen förutsätter ytterligare resurser. Tillståndsservicen har under 2025 haft en visstidsanställd för övervakning av arbets- och användningstillstånd på allmänna områden samt för övervakning av olovlig markanvändning. De extra resurser som tillståndsservicen har begärt har inte beviljats anslag för nästa år.

Stadsstyrelsen 1.12.2025 § 18

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge ledamöterna Minna Räsänen och Jari Sainio och de 41 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med stadsmiljöns verksamhetsområdes förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 15.12.2025 § 16

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsfullmäktige 26.1.2026§ 9**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Minna Räsänens och Jari Sainios samt 41 andra ledamöters undertecknade motion om effektivare samordning och övervakning av grävarbeten på gatorna i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Jarno Köykkä, stadsingenjör, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)